

UJVIDÉKI HÍRLAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre . . . . . 18 korona
 Negyedévre . . . . . 4 K 50 f.
 Egy hónapra . . . . . 1 K 80 f.
 Egyes szám ára mindenképp 6 fillér.

Politikai napilap

Főszerkesztő:
 Mayor József.

Felolós szerkesztő:
 Dr. Közigazdász Ottó.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Erzsébet-tér 7.
 Megjelenik
 hétfő kivételével mindennap.
 Telefonszámok: Szerkesztőség 400.
 Kiadóhivatal 180. — Nyomda 122.

Gróf Tisza ellenzékébe megy.

Gróf Tisza István beszéde a munkapártban. — A munkapárt egyhangúlag Tisza mellett. — Választójogi tüntetések Budapesten.

Budapest, május 24.

(Az Ujvidéki Hírlap tudósítójától.)

Az Országos Nemzeti Munkapárt ma este 7 órakor gróf Kluen-Héderváry Karoly előnölete alatt értekezletet tartott. A klubhelyiséget zsúfolásig megtöltötték a párttagok, akik a terembe lépő gróf Tisza Istvánt percekig tartó éljenzessel fogadták.

Az értekezlet megnyitása után gróf Tisza István állott fel szövegeket és a következőket mondta:

A lemondás oka.

— Az országgyűlés nem lévén együtt, kötelességet teljesít, hogy ha a kormány lemondásának körülményeiről és indokairól beszámol. Tudvalevőleg ötfelcséges áprilisi végén intézett körirata értelmében a kormány egy választójogi reformtervezetet dolgozott ki és saját meggyőződése és lelkiismerete sugallatának tüve eleget, oldotta meg ezt a feladatot.

A Tisza programja.

Nem akar oly részletekkel foglalkozni, amelyek a válsággal nincsenek szoros kapcsolatban, azért röviden foglalkozik a háborúval összefüggő feladatok teljesítésével, amelyek közt a legfontosabbak: a rokkantak, az özvegyek, árva és a betegkérdés vált hárcosok érdekében tett intézkedések. A birtokpolitikának egészséges alapokon való újjászervezése, a kisbirtoknok meg erősítése és a politikailag, gazdaságilag erős kisbirtoknok osztály megerősítése, hogy a földre éhes és a földvetéle erős népességnek hozzáférhetővé tegyék a földterület birtokát. A települési kérdésekben óvatosan kell eljárni, mert a kisbirtokos-osztály csak saját területén gyarapodhatik, ezért parcellázásra, kisebb területek megvásárlására kell törekedni.

Az ipari munkásokot illetően elsősorban az jön lathat, hogy életképes, jövedelmező ipar alapjait teremthessék meg.

A munkásbiztosítás kérdését rendszeresen, a betegsegélyzést és a munkások egyéb anyagi és szellemi érdekeinek szervezését megoldását egyik legsürgősebb feladatnak kell tekinteni.

Nagy figyelmet kell viszont fordítani a szakszervezetekre, hogy az ipari munkások osztály a maga szervezési energiáját belevigye a

szakszervezetbe és a modern gazdasági élet természetesen követelménye, hogy a szakszervezetnek számolva, megadjuk a munkásságának a sztrajkra való jogot. A szakszervezetet abba a helyzetbe kell juttatni, hogy alapszabályszerűen teljesíthesse a munkásság érdekében kifejeződő tevékenységét, hogy így módon nagyobb bajoknak elejét véve, oly munkásokot is teremtsünk, amely saját ügyeit és hazája ügyeit a nemzeti demokráciának megfelelőleg irányítani képes lesz.

A társadalmi osztályok közül a tisztviselői osztály a legnagyobb önfelelődéssel vett részt a háború nehézségeiben. A tisztviselői osztály a legmesszebbmenő támogatást várhatja a kormánytól. Váolja, hogy miként kell a tisztviselői helyzetét javítani, de most már nem bocsájukok részletesebben a kérdés taglásába. A középut mindíg a leghelyesebb s akik felelős állásból intézik a közszolgálatot, érzik is a felelősséget.

A nemzetiségi kérdés.

Ezután kijelenti, hogy hallgatással mellőz fontos kérdéseket, amelyekre néve az így mai stádiumában a királyra való tekintettel is diszkrecióra érzi magát kötelezve. Mielőtt a választójogi foglalkozni, ráter a nemzetiségi kérdésre. A magyar nemzetnek nincs oka megbánni nagylelkű politikáját, amelyet ezredéven át a nemzetiségekkel szemben folytatott. Csak szörványosan, lokálisan fordultak elő kedvezőtlen tünetek. A nemzetiségiék zöme az ellenséggel szemben is oly magatartást tanusított, amely hazafias magatartásukra élénk bizonyítékul szolgált. Botlások és bajok orvoslására legmegelőbb a büntetőtörvénykönyvnek a hűtlenségre és a hazaellenes igazságsokra vonatkozó szakaszainak megszigorítása. Az állam gyakorlaton közvetlen befolyást és ellenőrzést a tanító- és lelkesítőképzésre.

A választójogi reform.

Ráter a választójogi kérdésre. Az e téren való feladatot három csoportra oszthatjuk. Először a hála kifejezését azokkal szemben, akik a harcukban különösen kitüntették magukat. Másodszor betöltésének annak a házagnak, amit a területi cenzus teljes kiküszö-

bőlése jelent. Harmadszor javítás annak a helyzetnek, amely az új választójogi törvény alapján az ipari munkások számára létrejött. A választójogi törvény, amelyet nemrég haladó szellemben csináltunk meg, az állásjelvények megadja a választójogot. A kormány ezeknek a számat növelte azzal, hogy a vitéségi éremmel kifizetetteknek is megadja a választójogot. A területi cenzus és adócenzus, a nemzeti-ségi vidéken a magyarság hegemóniáját nem veszélyezteti. Ellenben oly jogfosztást jelent az adócenzus területi cenzus nélküli, amely a kisbirtokosságot, különösen az északi vármegyékben egy-két év alatt megfosztotta volna a választójogtól. Az ipari munkások szemponyjából a törvény megalkotásakor a statisztikai adatok voltak mérvadók, de az tény, hogy az ipari munkások osztály politikai érvényesülése a törvény jelenlegi struktúrája mellett nem valószínű meg és ezt a hibát úgy tehetjük jóvá, hogy az ipari munkásságra vonatkozóan azoknál, akik bizonyos szakmákban dolgoznak, a korhatárt leszállítjuk.

Ezután a választók összeírásának kérdésével foglalkozik és hangoztatja, hogy az ipari munkásság szavazatának száma nagyban megnövekednék, olyannyira, hogy a választási küzdelemben érvényesítenék erejüket anélkül, hogy oly tömegeket juttatnának szavazati joghoz, amelyek annak öntudatos, helyes gyakorlására sem szellemi, sem gazdasági, sem erkölcsi feltételeivel nem rendelkeznek.

A magyar társadalom struktúrája olyan, hogy a radikális szavazati jog utat nyitna a legszelésebb felekezeti, nemzetiségi és közjogi demokráciának. Ez pedig végveszélyt jelentene az országra, végveszélyt jelentene a diasztáriára néve. Ezért nem lehetett abban a helyzetben, hogy messzebbmenő javaslatot járuljon a király elé. Kötelességet teljesítettek tehát akkor, amiköz inkább othlagnyák állásukat, mintsem olyan alkotásokért vállaltak volna felelősséget, amelyeket a nemzetre és a kormányra egyaránt károsnak tartottak. Bármilyen állást is foglalnak el az új kormányban szemben, — mondotta — egyről biztosíthatjuk, hogy azokban a lépésekben, amelyek az állam

ügyeinek vitelére és a háborúnak győzelmes békéig való végigküzdéséhez szükségesek, támogatásunkra számíthatnak.

Ellenzékek.

Felsőzítja a pártot, hogy ezekben a kérdésekben foglaljon állást. Mindenki saját lelkiismeretére hallgasson. Becsületes, hasznos munkát akarnak végezni a nemzet javára s hogy ha a munkapárt meg fog maradni azon az uton, amelyen eddig haladt, akkor látni fogják, hogy Magyarországon lehet egy ellenzék, a mely a legtisztább erkölcsi felelősségtől és kötelesség tudástól vezetteti magát és amely a király és nemzet iránti kötelességet minden körülményről függetlenül teljesíti. A nemzet legszenyebb érdekeiről van szó: a trónnak és hazának létéről vagy nemlétéről. Senki se kövessen párt-szemponyot, mindenki vizsgálja meg saját lelkiismeretét és legjobb belátása szerint válassza meg azt az utat, amelyet helyesnek tart. De aki helyesnek találja azt az utat, amelyen ő alkalja vezetni, kéri, kövesse őt bizalommal. (Viharos éljenzések, taps, vele megyünk, Tiszáért-kiáltások mindenfelől.)

A munkapárt Tisza mellett.

Gróf Kluen-Héderváry rövid megokolással egy határozati javaslatot terjeszt elő, amely szerint a párt magáévá teszi gróf Tisza István a választójogi tekintetében elfoglalt álláspontját.

A határozati javaslatot egyhangúlag elfogadják. Végül Tisza néhány szóval megköszönte a bizalmat.

Tüntetések a választójogiért.

Budapest, május 24.

(Az Ujvidéki Hírlap tudósítójától.)

Az értekezlet ideje alatt a munkások a munkapárt előtt nagy tömegben gyűltek össze és az általános választójogi mellett és Tisza ellen tüntettek. Gróf Tisza István az értekezlet végezte után gróf Kluennel és gróf Zeykkel autoba szállt és észrevétlenül Budára hajtott. A tömeg végigvonult a Dob-utcán és a kőrutra ment folyton éltetve a választójogot és tüntetve Tisza ellen. Az Az Újság Newyork-palota kiadóhivatalának kirakatait bevették.

A Rákóczi-ut és a körül sarkán lovas- és gyalogsrendőrök szétverték a lömeget.

Budapest, május 24.

(Az Ujvidéki Hírlap tudósítójától.)

Tüntető lömegek vonultak a „Népszava” elé a Conti-utcában, ahol Farkas István mondott beszédet és felhívta a munkásokat, hogy tartsanak ki az általános,

titkos választójogért folytatott küzdelemben. A rendőrök nyomon követték a tüntetőket és szétverték őket. A Rákóczi uton, körutakon és mellékutakban a rendőrség hasonlóan szétoszlásra kényszerítette a lömegeket. Több kirakatot betörték és kifosztottak és néhány revolverlövés is eldőrdült, sebesülés azonban nem történt.

A kulai főszolgabíró szállítási igazolványai.

Felemlető írtat az Ujvidéki Hírlap sajtóperében.

Az Ujvidéki Hírlap 1916. augusztus 4-iki számban *Oriási lisztpanama Bács megyében* című országszerte nagy feltűnést keltett cikkben tette szóvá azokat a nagyszabású visszaéléseket, amelyeket egy szervezett bünszövetkezet hatósági személyekkel összejátsva, rendszeresen követett el, amikor nagymennyiségű lisztet csempészt Ausztriába és Horvátországba. Nagyszabású lisztpanama, hivatali visszaélések, közhivatalnokok megvesztegetése, közokirathamisítások, a hadiszállítások körüli nagymérvű visszaélések, zár alá vett lisztkecskék, híresen eliskáztatás, hamisított jegyzékek és szállítási igazolványok és hasonló sötét bűnök terhelték a bünszövetkezet tagjainak lelkiismeretét.

Történt pedig ez a tejjel-mézrel folyó Kauzán legdusabban termő vidékének: a Bácskánk szívében, ahol a csodás termőföld annyi búzát, árpat, rozsort, tengerit ad, mint talán sehol ez országban és ahelyett, hogy a kövér földök tud természetén hosiesen küzdő véreink vagy az ilthon nélkülözök ellátását szolgálják volna, lelketlen, kapzsi, birtalan meggazdagodni vágyó emberek anyagi meggazdagodásukra használták fel. És hogy ezen alantas érdekelt céljék, nem riadtak vissza a legötöbber bűnök egész skálájától: csempészték, vesztegettek, csaltak, hamisítottak és elkövették az ennél is nagyobb bűnt, mely a hazaárulással határos, nem törődtek azzal, hogyha a hadbanállók éhezni is fognak azáltal, ha ők a kenyeret ellopják a szájuk elől.

Dr. Földes Imre, az ujvidéki határendőrkapitányság palánkai ki- rendeltetésének vezetője vezette a nyomozást és heteken át látó munka után a bűnök egész láncolatát derítette ki, megállapította, hitelen bizonyítottok, meg nem cáfolható és lenem tagadható közokiratok alapján, hogy szállítási visszaélések egész sora, a büntetőtörvénybe ütköző cselekmények egész legiója, a hadviselés érdekeit és az országos közlekedés ellátását veszélyeztető súlyos szabálytalanságok történtek, amelyeknek révén százezreket hárcsoltak össze.

A büntészek a kulai járásban volt, ahol a legeredményesebb sikereit követheik el büncselekményeiket.

A nagy szenzációt keltett cikk híven és minden színezés nélkül igazságot egész terjedelmében ismertette dr. Földes jogászilag mesterien felépített jelentését és így természetesen hadsákokon keresztül foglalkozott Buday Pál dr. szereplésével, amelyről dr. Földes Imre összefoglaló jelentésében töb-

bek közt azt állapította meg, hogy Buday Pál dr. főszolgabíró a szállítási igazolványok jegyzékébe utólagosan valótlán adatokat írt be, továbbá, hogy kiállított több egymás után igazolványt és több különböző névre szóló és mégis azonos számú igazolványt, és hogy Buday főszolgabíró beismerte, hogy ő személyesen állította ki ezeket az igazolványokat, minden különlegesebb elbírálás nélkül. Ezek az igazolványok nem egyeztek a főszolgabíró által vezetett jegyzékkel. Se felső igazolványainál új írók voltak a jegyzékhez írtak. Se felső ezekről beismerte, hogy a lisztet később vette, mint amikor az igazolványok ki voltak állítva. Földes dr. megállapította a földmivelési minisztériumtól bekért és az Országos Gazdasági Bizottsághoz felhívóhént behűlő jegyzékéből, hogy Buday főbíró csak augusztus első és második, szeptember első és december első feléről küldött másolatot, noha azt felhívóhént tartozott volna megtenni.

Ezekben a másolatokban a betoldozott új tvek nem szerepeltek. A betoldított ivek szerepelt adatok valótlán voltak. Az egész jegyzék hibás és valótlán adatokat tartalmaz és nem számíthat semmiféle hiteltességre, — állapította meg lejutó jelentésében dr. Földes. Buday oly időben állított ki tengeri darára igazolványt, amikor az állva volt és amikor erre már az alispán is figyelmeztette és így több jóhírségére nem hivatkozhatott. És így tovább.

Ezeket írta meg lapunk főszerkesztője: Mayor József 1916. aug. 4-iki cikkében, amely miatt dr. Buday Pál a nyert felhatalmazás alapján rágalmasz vétsége miatt feljelentést tett Mayor József főszerkesztőnek ellen, akit ma vont felelősségre dr. Fischer Frigyes törvényszéki bíró, a büntelitanács elnökének elnökletével miközött tanács, amelyben szavazóbíróként dr. Pap Béla törv. albró és Polgár Mihály törv. bíró szerepeltek. A jegyzői teendőket dr. Guldmann Imre törv. jegyző végezte. A közvádat Eckert László klr. alügyész képviselte; dr. Buday Pál megbízásából ezenfelül dr. Kovacs Bódogn ügyvéd is jelen volt. A vádlott védő nélkül jelent meg. A nationale megállapítása után az elnök azon kérdésére, hogy büntönsnek érzi-e magát, a vádlott a következőket válaszolta:

— Mint újságról tudomásomra jutott, hogy Bács megyében egy

bünszövetkezet hónapokon keresztül rendszeresen üzi Ausztriába és Horvátországba a liszt, tengeri, rozs és árpa csempésztését. Hamisított szállítási igazolványokkal, közhivatalnokok megvesztegetésével és egyéb bűnök árán óriási mennyiségű lisztet csempészték ki. Érdeklődni kezdtem, hogy miképpen lehetséges ezeknek a visszaéléseknek hónapokon át való büntetlen elkövetése és ekkor megdűntam, hogy a bünszövetkezet tagjai ellen három ügyesség: az ujvidéki, zombori és a mitrovicai ügyek miatt büntügyi vizsgálatot folytattam.

Felkerestem a törvényszék elnökét, akit azonban nem találtam a hivatalában és így megkértem a főtárgyalási elnököt, hogy engedjen bepillantást a már főtárgyalásra kész büntügyi irataiba és engedje annak ismerletését. Az engedélyt meg is kaptam.

Az iratok megdöböntő visszaéléseket fedtek fel. Közérdekből cselekedtem tehát, amikor ezeket az iratokat, azoknak többekre súlyosan kompromittáló tartalmát hiv szellemben és színezés nélkül leközöltem. Nem kellett zsurnalisztikai színezés. A szövekeket tagjai oly szívesen dolgoztak, hogy riktóbban a legteljesebb fantáziával sem lehetett volna.

Az 1914. évi XIV. teick 44. §-a pedig kétséget kizárólag és félreérthetetlenül mentesíti a cikkről minden felelőség alól, ha a bíróság nyilvános irattal hiv szellemben közli. Minthogy erre illetékes elnöki engedélyem volt, az iratokat hiv szellemben közöltem, ellenem bünvádi eljárásnak nincs helye. Hogy hiv szellemben közöltem, kérem dr. Földes összefoglaló jelentését, amelyet a bíróság a Se felső ügy főtárgyalásán felolvastatott, továbbá a Se felső ügyben hozott ítéletnek Buday Pálra vonatkozó ki-ütelést ismerteti. Felváltani kérem és az iratokhoz csatolnani kérem dr. Buday Pálnak beadványát, amelyet a megye alispánjához intézett és amelyben cikkem folytatán az ellene már a zombori ktr. törvényszéknél folyamatban levő büntügyi eljárásn kívül a feyelemi vizsgálót kéri maga ellen elrendeltetni. Ebben a körvényében összes állításaimat helybenhagyni volt kénytelen, csak én a saját személyét kívánta olyan kedvező világításba helyezni, amely azonban a valóság- nant nem felel meg. Mindezekkel bizonyítani kívánom, hogy hiv szellemben ismerttettem az iratokat és újolag kijelentem, — miként azt már a vizsgálót elrendelésénél meg- tettem, — hogy vállalkozom összes állításainak valóságát bizonyítani. Közérdekből jartam el, hiv szellemben közöltem bírósági iratokat és igazat írtam, amit bizonyítani tudok. Mindezekért nem érzem magam bűnösnek.

Dr. Fischer Frigyes elnök helyt adott a vádlott kérelmének és az összes iratok felolvasását elrendelte. De felolvastak a feyelemi hatóság átiratát is, hogy a feyelemi eljárást mindaddig függőben kell hagyni, míg a zombori törvényszék- nél dr. Buday főszolgabíró ellen folyó büntügyi eljárás véget nem ér.

Ekkor a bíróság dr. Földes Imre határendőrfogalmazót hallgatta ki arra nézve, hogy az összefoglaló jelentésében Budayra vonatkozó meg- állapítási hivatalos iratokkal való

összehasonlítások alapján tör- ténnek-e?

— Természetesen, — volt a válasz.

Vádlott: Megmondaná-e fogalmazó ur, hogy nem-e tiltott Ornek fel, aki a nyomozást ögy körültekintő lelkiismeretességgel vezette, hogy mi a tilka annak az örvendetés változásnak, amely a háboru óta dr. Buday Pál főszolgabíró vagyoni helyzetében beállott? Van-e tudomása arról a közismert tényről, hogy dr. Buday Pál főszolgabírónak vagyoni helyzete a háboru előtt inkább szomorunak volt mondható és dacára, hogy fiactéje változatlan maradt, a megéhe- telt ölszonok pedig ezzel szemben telemesen megdögultak, dr. Buday már a háboru első két éve alatt vagyoni viszonyait rendezte, most tekintélyes vagyona van és auton jart?

— Erre nem lehet felelnem, — volt a válasz.

Elnök: Erre, ugy érti, nem tud felelni?

Tanu: Igen.

Mután a bizonyítás kiegészítését sem az ügyész, sem a vádlott nem kérte, a bíróság ítélethozatalra vonult vissza és dr. Fischer Frigyes elnök néhány pernyi tanácskozás után kihirdette, hogy

Mayor József vádlóitait a vad és következzményei alól felemleni.

Az indoklás kifejté, hogy a bíróság ténykép megállapította, hogy a vádlott az iratok közléséhez a főtárgyalási elnök engedélyét kikérte, akit azt meg is adta, hogy a vádlott az iratokat teljesen hiv szellemben és híszínezés nélkül közölte és így az 1914. évi XIV. teick 44. §-a értelmében felelősségre sem vonható.

Minthogy vádlóitait a bíróság már ennek alapján felemlentte, a bíróság nem ment bele a valóság bizonyításába.

A vádlott az ítéletben megnyugodott, a közvádló ellenben felebbezett.

Ujvidék a gyöngyösi tűzkároslóknak!

Boldog otthonokat, családí lézkeket perzelt fel a gyöngyösi tűzvész és a nyomor és nélkülözés népesítik az ülszök városát. Ujvidék társadalma részvételt nyujt segítökezet a gyöngyösi szerencsétleneknek. Nemesen éröz szívek megnyitnak és jelenté- kesen összegek gyűlnek Gyöngyös tűzkároslójai felsegítésére.

Az Ujvidéki Hírlap-hoz ma a következő adományok érkeztek, amelyeket a gyöngyösi polgármester címre továbbítottunk:

Teubner János	200 K
Balogh Deszö	100 K
Az ujvidéki izi. népiskola gyűjtése	50 K
Dr. Földes Imre	16 K
Omer Emesztin	10 K
Kirtz József	10 K
A tegnapi gyűjtésünk volt	100 K
Összes gyűjtésünk tehát	480 K

Tart az Isonzó csata.

Osztárk-magyar estl jelentés.

Sajtóhadiszállás, május 24.

Az Isonzó-csata tovább tart. A helyzet egyébként változatlan.

A politikai válság újvidéki hullámai.

Matkovits Béla főispán Budapestén — Dr. Szelezák Lajos képviselő szolidaritásáról biztosította gróf Tisza Istvánt.

A frontokról mintha egy pillanatra elterelődték volna a figyelem. A hírtelenül kibört kormányválság, gróf Tisza István miniszterelnöknek váratlan lemondása került az érdeklődés középpontjába. Mi lesz a megoldás? Ki lesz az új miniszterelnök? És mik lesznek a következményei a kormányváltásnak? Ezek a kérdések, amelyek a jelen órákban a politikai magyar nemzet fantáziáját éltetik igazgatók. Egyelőre teljes bizonytalanság uralkodik. Kombinációk raja nőveli a zűrzavart és az olvasó a távirati rovat legújabb híreiből talán már többet tud, mint mi, akik itt csupán a kormányválság újvidéki vonatkozásait akarjuk érinteni.

A kormány lemondásával természetesen lemondanak a kormány exponensai, a főispánok is, akik bizalmi állást töltenek be. Ha gróf Tisza István politikai feloldásával egyező új kormány alakul, úgy nincs akadálya annak, hogy a Tisza-rezsim főispánjait újból elterjesztjük kinevezésére. Ez a kérdés tehát az új kormány megalakulásáig nyitva áll. *Matkovits Béla* Újvidék főispánja Budapesten tartózkodik és ott várja be az események kifejlődését.

Dr. *Szelezák Lajos* Újvidék országgyűlési képviselője, aki akadályozva volt, hogy a nemzeti munkapárt ma estől értekezleten megjelenjen, még az értekezlet előtt nyilatkozott az új helyzetet szemben. Dr. *Szelezák Lajos* képviselő, aki támogatja gróf Tisza István miniszterelnököt, ezennel is szolidaritás marad gróf Tisza István politikájával. A képviselő a nap folyamán táviratozott gróf Tisza Istvánnak és a Nemzeti Munkapárti Kör elnökségének, kimentette magát, hogy a pártértekezleten való megjelenésben akadályozva volt és kijelentette, hogy fenntartás nélkül csatlakozik a pártértekezlet határozatahoz és hiú követője a párt elveinek és vezérének, gróf Tisza Istvánnak.

Stockholmi tanácskozás a Balkán békéjéről.

Stockholm, május 24.

(Az Újvidéki Hírlap eredeti távirata.)

A holland—svéd szocialisták állandó bizottsága folytatja a bolgár kiküldöttekkel a tárgyalást, amelyben közlik, hogy a Balkán-kérdés megoldásáról tanácskoztak. A bolgár kiküldöttek a bolgár nép nevében kijelentették, hogy a nemzeti egység alapján az összes balkán népi megelégedésére kell megoldani a kérdést és a mielőbbi béke helyreállításával állandó és tartós békét kell teremteni a Balkánon.

Az orosz munkások és katonák kongresszusa.

Stockholm, május 24.

(Az Újvidéki Hírlap eredeti távirata.)

Péttervárról jelentik: A munkás és katonák június 1-re kongresszust hívtak össze, amelyen az összes munkásszervezetek és a hadsereg szervezeti képviselői meggyűlést tartanak.

A király elrendelte az 51 és 52 éves katonák mielőbbi szabadságolását.

Budapest, május 24.

(Az Újvidéki Hírlap eredeti távirata.)

A Budapesti Tudóskör jelenti: **Ő cs. és apostoli királyi felsége a következő legfelső parancsiratot mellőztetve kibocsátja:**

Megegyezésom, hogy az 1865. és 66. évi születési évfolyamba tartozó népfelkelési szolgátra bevont egyének, amennyiben a tényleges katonai szolgálatukat önmaguk nem kérik, — a nyugállományú és szolgálaton kívüli viszonybeli havidíjakos, továbbá népfelkelésre kötelezettek testületekhez tartozók kivételével mielőbb, legkésőbbben azonban 1917. június 30-án szabadságot osszanak. Ezen születési évfolyamok azon egyénéi, akik önkéntes sorozás utján a közös hadseregbe, a haditengerészetbe avagy a honvédségbe a háború tartamára belettek és így magukat eszen időre hadiszolgálat teljesítésére különösen kötelezték, ezen szabadságra nem jöhetnek tekintetbe.

A honvédek diádala az olaszokon.

— Osztrák-magyar hivatalos jelentés. —

Budapest, május 24.

(Hivatalos.) **KELETI HARCTER:** Az ellenség az arcvonal számos helyén fokozott harci tevékenységet fejtett ki.

OLASZ HARCTER: Tegnap déli óta a tizedik Isonzo csata újra rendkívüli hevességgel tombolt. Az ellenséges tömegek főköreje ezúttal a Píavától a tengerig terjedő egész negyven kilométeres arcvonal ellen irányult. A harcok sok helyen éjjel sem szünetltek félbe. Az ellenség délután a Kuk hegység területén Vodicenél és a Monte Santo ellen vetette harcba rohamoszlopait. A Kuk hegytől keletre előnyomulók megsemmisítő tűzüknek estek áldozatul. Vodicenél az ellenség rohamai a nagyrészt Kelet-galicziában és Bukovinában kiegészített 24. és 41. gyalogezred vitézségén megtörttek. A monte-santoi kolostor mellett sikerült az ellenségnek pergőtűzzel ellátott árkainak áthaladni, de azonnal odaszórt erősítésnek rárohantak tartálykaira és ezekkel együtt agyutüzükkel a lejtőn levetették. Ugyanezekben ez órákban Görzről keletre derék gyalogosággal ellen indított két bőszen olasz tömegfőadás részben már tűzérőnknek hatásos körletében, részben pedig közelharcban megfusiit. Különösen elkeseredetten és makacsul folyt a viaskodás a Karszt Vensik sok küzdelem célpontjával szolgáló részén ellen. Itteni állásaink és azoknak mögöttes területa a nap kelteitől kezdve az ellenség mindenféle agyutának pergőtűzében állottak. Az első ellenséges gyalogosági támadás déli felé Kostanjevicánál kezdett előrehömpölyögni, visszaverjük. Délután a Karszt-fensik egész harcvonala ellen ki-tört az olaszok hatalmas tömegátadása. Az ellenség a Fajti-Hrib és a tenger között fekvő állásaink ellen egyik emberhullámot a másik után hajszolta előre. Ahol egy ellenséges oszlop összeomlott, egy másik lépett helyébe. Támadások és ellentámadások csaptak egymásra. Így folyik a viaskodás mind ez óráig változatlan hevességgel. Tényrészegyet mindössze a messze kinyúló tiamanoi szakaszon tudott az ellenség elérni, ahol csapatainkat egy kilométernyire vissza kellett vennünk. Minden más helyen egész kiterjedésükben győzeimesen megtartottuk állásainkat. A 30. (debreceeni) és a 61. (temesvári hős magyar ezredék) és a bevált honvédcapatok történelükbe új fényes dicsőségüket hirdető lapot illesztettek. Karintliából és Tirolból nincs jelenteni való.

DÉLKELETI HARCTER: Ferasnál tűzérőnk tűzünkkel megsemmisítettünk egy olasz hídverés kísérletet.

A vezérkar főnöke.

A monarchia közli bekezdéseit.

Bécs, május 24.

Méltóadó helyről vett értesítés szerint a monarchia legközelebb újabb hivatalos nyilatkozatot tesz. Ez a tény az a celt szolgálja, hogy a hivatalos körök véleményéről a néptömeget informálja és a bekezdések megismertetésével bizonyoságot adjon, hogy az illetékesek az általános katonai és politikai helyzet ismeretével minő lélettel bírnak a háború tartamát illetőleg. Ebben a kérdésben azt a meggyőződést vallják, hogy a háború már tulajdonképpen a tetőfokát és most a végső döntés előtt állunk.

HIREK.

♦♦♦♦

A király előtt. Bécsből jelentik: A király kihallgatáson fogadta Czernin gróf külügyminisztert, Károly István főherceget, Spitzmüller pénzügyminisztert és Bobrinszki minisztert.

Matkovits Béla főispán — főhadnagy. A király *Mathovits* Bélát, Újvidék szabad királyi város főispánját a 4. honvédszázad ezred kötelékében szolgálati viszonyon kívüli főhadnaggyá nevezte ki. A főispánt ebből az alkalomból *Szarmay* Sándor alfabornagy, honvédelmi miniszter a következő távirattal üdvözölte:

A főhadnagyi címek és jellegnek legfelsőbb helyről való adományozása a kalmából legmelegebben gratulál *Szarmay*.

A *Temerin* Kaszinó és *Katholikus Olvasókör* tisztújító közgyűlése. *Temerin*ből jelentik tudósítónk: A *Temerin* Kaszinó és *Katholikus Olvasókör* most tartotta meg tisztújító közgyűlést. Mindkét egyesület újból *Matkovits* Bélát Újvidék főispánját választotta meg elnökének. A Kaszinó igazgatója *Vernes* Vince jegyző lett, míg az *Olvasókör* *Fischer* Nándor helyébe *Bujdosó* Pált választotta meg igazgatójává. A választmány a régi maradt.

Gyórssegélymozgalom eddigi gyűjtése 25.502,32 K. A jó emberek végtelen sora soka sincs kiapadóban. Ha nem is jönnek oly hatalmas összegű adományok, mint fényes sikerű mozgalom első hetében, de azért folyton újabb és újabb adományok érkeznek és amelyeket az a körfelmű tesz különösképpen értékes, hogy olyanok adakoznak újból és újból, akiknek neve már ismételtlen szerepelt gyűjtési listáinkon. *Steiner* Gyuláné 25 koronát, *Ludwig* Teréz, *Rosenzeig* Józsefné halála alkalmából koszorúmegváltás címén 10 koronát és *Gruby* Ilonka Újsóveről 7 koronát küldött be hozánk. A három nemesérsű urnó adományát az *Emberbarát* Szövetséghez postabefizetés lapok utján (4., 5. és 6. sz. alatt) befizettük. Legutóbb kimutatott gyűjtésünk 25.460,32 K, mai gyűjtésünk 42 K. Eddigi gyűjtésünk 25.502,32 korona.

5 m. 80 cm. a Duna vízállása. A Duna víze ma is 5 centimétert áradt és amint *György* Lajos kir. műszaki tanácsos, a tolymanémriki hivatal vezetője az *Újvidéki Hírlap* ban kifejtette, a tartós áradás még június első napjáig várható, amikor a vízállás a 6. méterig meg fogja haladni. A víz a Dunaparton már oly magas, hogy a hajóállomásokon a kikötő hidakat meg kellett toldani. *Kamenicán* a Duna víze már a part menti házakig áradt ki és ma holnap csak csökkenon lehet a házból ki vagy bejutni.

Újvidéken egy kiló új burgonya 2-80 korona. Ma hozták az újvidéki piacra az első idei burgonyát és az 240—280 koronáért egy félórán belül elkelt. Boldog bekezdésben az idei burgonya a premiére napján 40—50 fillérre került és most hatszoros ártékelt el. Új burgonya? Miért új? Hát van régi is?

A rajnaiak betörték a francia állásba.

— Német hivatalos jelentés. —

Berlin, május 24

A nagyfőparancsnok jelentése:

NYUGATI HARCTER: Rupprecht hajóirónőrkös hadcsoportja: Wyttschaeténél és a Scarpe két partján a tüzevékenység az éjszakába is belesnyúlólag élenk volt, időnként a cambray—bapamael utólól délre és St.-Quentinél is erősbödött.

A német trónörökös hadcsoportja: A Chemin des Dames-on, Brayenél és Craonellenél a tüzérégi harc délután nagy hevesseget ért el. A franciák a sötétség beállta előtt Froidmond-majortól nyugatra és ezzel körülbelül egyidejűleg a vouclerul malonnál támadást indítottak. Mindkét helyen nagy veszteségük mellett visszavertük őket. A Mont d'Hiveren megsemmisítő tüzelésünk megakadályozta egy készülő támadás véghezvitelét. A Champagneban Nauroy és Suippes-völgy között az esti órákban fokozódott a tüzérégi harc tevékenysége.

Albert württembergi herceg hadcsoportja: Az apromonti erdőben egyik rajnal ezredünk rohamcsoportja betörték a franciák állásába és 28 fogollyal és 3 aknavetővel tértek vissza. Tegnap tíz ellenséges repülőgépet és egy kötött léggömböt lőtünk le. Schafer hadnagy 28-ik és 29-ik ellenfelét lölte le. Voss hadnagy egy repülő felövésével légi győzelmeinek ugyanekkora számát érte el. A franciák és angolok 21-én és 22-én légi harcban és védőtűzünkben 5 repülőgépet vesztek.

KELETI HARCTER: A keleti tenger partjának közelében elűztünk orosz felderítőket.

Macedon-harcvonalon nem volt lényeges esemény.
Ludovicsfalva, első fővezérparancsnok.

Kamenicán egy kiló kenyér 3 korona. Ezt a hallatlan uszoraát Kamenicán, egy köhajtásra töltünk, egész leplezetlen nyíltsággal el merik kérni és a kamenicai lakosság kénytelen a vakmerő árdragitók kiszípolozását tűrni, a kamenicai hatóságoknak tudomásuk van ezekről az árdragitásokról és mitsem tesznek ellene. Ungyancs Kamenicán 1 kilo kenyérlisztert 3'60 koronát fizetnek.

Gyűjtéseink. Rockenstein József vendégül a közte és az ujvidéki csendőrszárny két létrejött vitás vételei származó 20 koronát a vak katonának adományozta. Az összeget El IX. 22. sz. a. a hadsegélyző bizottság pénztárába befizették. — Mészáros Istvánné 8 koronát adott át nekünk az ujvidéki Vöröskereszt Egyesület céljaira. Az összeget rendeltetési helyére juttattuk.

A bérkocsisok fuvardíjmelései kérelme. Megirtuk, hogy a helybeli egyfogatú bérkocsisok kérvényben fordultak a városhoz és kérték az 1916 január óta érvényben levő bérkocsifuvardíjajknak 100 %-kal való felemelését. **Payerle** Nándor főkapitány 11 városához, többek közt Arad, Temesvár, Szeged, Kassa, Miskolc, Nagyvárad, Debrecen, Pécs városokhoz sürgős átiratot intézett, kérve az ott érvényben levő díj-szabások mielőbbi beküldését. Mielőtt ezek a válaszok beérkeznek, konkrét javaslattal lép a tanács elé, amely a kérelem méltányos teljesítését fogja magában foglalni.

Vendégül lát-e Ujvidék német gyermekeket? Krassószörény vármegye törvényhatósági bizottsága legutóbbi közgyűlésén elhatározta, hogy 300 német gyermeket lát vendégül a vakációra. Hasontól határozathozatal céljából Krassószörény megkereste Ujvidéket is. A város törvényhatósági bizottsága legközelebbi közgyűlésén foglalkozik Krassószörény átiratával.

Angol munkások Stockholmban és Pétervárott.

Genf, május 24.

(Az Ujvidéki Hirlap eredeti távirata.) Londonból jelentik: A Trade Union munkásszövetség hat tagja utlevelet kapott Stockholmba és Pétervárra.

Ellentétek a munkás- és katonabizottságban.

Stockholm, május 24.

Pétervárról jelentik: Az orosz munkás- és katonabizottságban ellentétek támadtak az új kormány szemben való állást foglalás kérdésében. A radikális szocialisták Lenin vezetésével tiltakoznak a kormány nyilatkozata ellen és nem ismerik el az új kormányt. Az orosz munkások csak egy proletárkormányt ismerhetnek el.

Az ántánt egységes békeprogramot állapít meg.

Berlin, május 24.

Ideérkezett jelentések szerint Pétervárott nagy ántánt-konferencia készül, amelyen kizárólag a békepropagandával fognak foglalkozni. Lehetséges, hogy a szövetségesek Amerika befolyására egységes programot létesítenek.

Német repülők bombázták Kisensawet.

Stockholm, május 24.

Pétervárról jelentik: Német repülők bombákat dobtak Kisensaw pályaudvarára. A bombázásnak 3 halottja és több sebesültje van.

Kiadóajánlás: Ujvidéki Hirlap lapkiadó és nyomdai részvénytársaság.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Pincér tanonc felvétetik az Elite kávéházban.

Figyelem! Egy éves német nőtény farkaskutya (rassz rendőrkutya) valamint anyja, négy éves elsőrangú **tenyésző szuka**, ugyanazon rassz, fedező Lux nevű kintű rendőrkutyámtól, eladó. Markowski lőhadnagy Kamenica, Cs. és kir. Hadapródiskola.

Egy elegáns utcai szoba, fűrdőszoba használatra kiadó. Andrassy-u. 2.

4 éves kislány mellé keresek kisleányt koszt nélkül. Cim a kiadóban.

Grand Hotelben hónapos szobák olcsó árban kaphatók.

Állótűkőr, íróasztal, asztalok, ágyak és székek eladók. Cim a kiadóban.

Egy rokkant katona raktárnoki vagy munkafelügyelői állást keres. Cim a kiadóban.

Házmasternöki és irodaszolgái állást keresek. Cim a kiadóban.

Elektromotorok új vagy használt megvételre kerestetnek. Száva Romanovics Ujvidék.

Egy nagy utcai lakás emeleten, és egy üzemhelyiség augusztus 1 kiadó. Bövebbet Lázits és Omaljev cég. Kossuth Lajos ut 34.

ELADÓ BIRTOK.
Szerémségben, Karlóca és Beska államokhoz közel kb. 10 km-re levő 100 holdas szép földbirtok, gazdasági épületekkel és felszereléssel kedvező feltételek mellett jutányos áron eladó.
Vevők forduljanak
FORGALMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁGHOZ
Ujvidék Winkler-palota, K. L. u. 37. (Márkovics Sz. D. üzlete mellett)
Telefon: 297. Sürgőnycim: Forgalom.
Szóbeli vagy írásbeli felvilágosításokat díjtalanul adunk.

20 hektóliter
saját termésű, tisztán kezelt fehér, siller és muskát otthoni csemegebor eladó.
Cim a kiadóhivatalban.

Marha és sertés **tizedes mérleg.**
keveset használt 2000 kilogramm mérőképeséggel **eladó.**
Bövebbet
KURCZ MIHALYNAL
Ujverbász Kiss József-utca 516/1.

Flatt-utca és II. Rákóczi Ferenc-ut 29. számú **sarokház** (volt Rezerve Kommando) **eladó.**
Felvilágosítással szolgál
Dr. Faith ügyvéd.

Eladó.
Egy 4200□-ös szőlő és gyümölcsös urilakkal villanyvilágítás és gazdasági épületekkel és felszereléssel.
Griesbach György
Mitrovica.

TIVOLI
május 25., 26. és 27-én
Péntek szombat vasárnap
Costa Negra
szencziós dráma 4 felv.
A főszerepben:
GUNNAR TOLNAS
Papa ne nődj!
vigilátek 2 felvonásban.

Korzo-Mozi
május 25., 26. és 27-én
Péntek szombat vasárnap
Star-film!
Halálcsengő
A lengyel-zsidó legendája.
Játszák a **Modern Szinpad** művészei.
Hétfőn és kedden
Dorrit Weixler-film!
Dorrit szerelme

VESZEK
kenderkőrot, lencszalmát
nyers és áztatott állapotban bármily mennyiségben. Az ajánlatokat kérem az alábbi címre beküldeni:
AMBRÓZY TIVADAR ANDRÁS.
magyar kenderkikészítő és textiltechnikai szakértő iroda Hódság (Bácska).
Pontos címezést kérek, mert már rendetlen kézbesítések történtek.